

BLAŽENIK OTON IZ PULE – ISTARSKI KARIZMATIK¹

BLESSED OTTONE OF POLA: AN ISTRIAN CHARISMATIC

Jakov Jelinčić*

SUMMARY

This article follows in the footsteps of oral tradition and literary sources, Blessed Ottone of Pola by O. Zvonko Zlodi in particular. It presents in broad lines the hagiography of an Istrian charismatic and Franciscan friar Ottone of Pola, one of the early disciples of St Francis of Assisi to arrive in Istria. Scarce sources about his origin and life evidence that he lived in Pola (Pula) in the first half of the 13th century, where he was buried in the Church of St Francis. Tradition has it that in addition to exceptional goodness and absolute virtue he also performed fourteen healing miracles that have been described in detail by several church chroniclers. Even though he was not officially beatified, the Church approved of his worship.

Key words: History of the Church, 13th century, Franciscan friars, Charismatics, Ottone of Pola, Istria

Uvodno, prije podsjećanja na istarske svece i blaženike, od kojih će ovom prigodom biti riječ o životu i čudesima bl. Otona iz Pule, valja podsjetiti na dvije definicije:

Blaženik (lat. *beatus*). Osoba koja se za života istaknula kršćanskim krepostima (vjera, ufanje, ljubav, pravednost, velikodušnost itd.) u heroj-

¹ Ovo je izlaganje temeljeno na knjižici O. Zvonka Zlodija *Blaženi Oton iz Pule*. Z. ZLODI, *Blaženi Oton iz Pule*, "Josip Turčinović" d.o.o. Pazin, Samostan sv. Franje Pula, Pazin, 2000.

* Istarskih narodnjaka 18, 52000 Pazin

skom stupnju i umrla “na glasu svetosti” te kao takva od Crkve službeno proglašena (> beatifikacija).²

Beatifikacija (lat. = “proglašenje blaženim”). Svečani čin kojim papa proglašava i odobrava javno štovanje (ali manje svečano i ne univerzalno kao u svetaca) za osobe koje su “umrle na glasu svetosti” (> blaženik).³

ISTARSKI SVECI I BLAŽENICI

Istra je bila dio Rimskog Carstva te su kršćani kojih je u Istri bilo mnogo, stradali za vrijeme progonstva od Nerona do Dioklecijana. Posebno je poznat sv. Mauro koji je zajedno sa svojim klerom i nekim laicima podnio mučeništvo otprilike u isto vrijeme kada i sv. Duje, zaštitnik Splita. No postoje i mnogi drugi mučenici i priznavaoci.

Tako se, npr. u Novigradu, kao patron slavi sv. Pelagije, mučenik iz prvih kršćanskih progona, vjerojatno u samom Novigradu.⁴

U Balama se čuva tijelo blaženog Julijana, franjevca, rođenog Baljanina, koji je ušao u tamošnji franjevački samostan i ondje blaženo preminuo na glasu svetosti u drugoj polovici XIV. stoljeća.⁵

BLAŽENI OTON IZ PULE

U Puli se u crkvi Sv. Franje, u sklopu samostana franjevac konventualaca, čuvaju moći blaženog Otona o kojem je riječ u ovom izlaganju.

Poznato je da se za proglašenje blaženim ili svetim, osim dokaza o svetu životu, traže i dokazana i od Crkve priznata, čudesa.

Oton iz Pule nije službeno proglašen blaženim, ali je njegovo štovanje Crkva odobrila.

Fra Ljudevit Anton Maračić, konventualac, profesor i povjesničar, navodeći podatak da je riječ o blaženiku, ne spominje da nije i službeno proglašen od Crkve.⁶

---

² *Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva* (uredio Anđelko Badurina), Radovan Ivančević, Uvod u ikonologiju, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2000. (u daljnjem tekstu: Leksikon), str. 181.

³ *Leksikon*, str. 161.

⁴ D. Nežić, *Leksikon*, str. 301.

⁵ D. Nežić, *Leksikon*, str. 307.

⁶ Fra Ljudevit Anton Maračić, *Oton iz Pule, blaženik*, Istarska enciklopedija, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb 2005., str. 558.

Oton iz Pule, istarski taumaturg, liječi dječaka. Noviji prikaz u crkvi Sv. Franje u Puli.

Ottone of Pola, Istrian thaumaturgist healing a boy. A more recent depiction in the Church of St Francis in Pola.

Zvonko Zlodi u knjižici *Blaženi Oton iz Pule* to tumači ovako: Vjerojatno je to propust njegovih suvremenika i tadašnjeg vremena, kada je to bilo najaktualnije i – uz svjedočanstvo tada još živih ljudi – vrlo lako postići, a kasnije je nažalost sve palo u zaborav ili je to u najmanju ruku opet bio nemar, neka bojazan i ustručavanje onih koji su na tom morali poraditi. Naše je da Otona, uz šuljivo dopuštenje Crkve, štujemo, da mu se molimo i njegovu zagovoru kod Boga preporučamo. Možda tako po njegovu zagovoru isprosimo i danas neko čudo, što bi jako doprinijelo da Crkva i poglavito naš narod dobije još jednoga službenog blaženika a možda i sveca.⁷

Ne znamo gdje je blaženi Oton rođen. Zanimljivo je da ga je fra Petar iz Trogira, njegov subrat, nazvao “Teutonac”, što upućuje na pretpostavku da nije bio rodnom iz Pule nego iz krajeva pod njemačkim utjecajem.

Blagopokojni porečki i pulski biskup msgr. dr. Dragutin Nežić u svom prilogu Leksikonu ikonografije navodi da je blaženi Oton rođen u Puli,⁸ što se, naravno, za sada, ničim ne može dokazati.⁹

⁷ Z. Zlodi, *Blaženi Oton*, str. 24.

⁸ *Leksikon*, str. 300.

⁹ Vrlo temeljit Nežićev prilog o istarskim svecima i blaženicima vidi u *Leksikon*, str. 294.–307.

Franjevački
samostan,
Pula, August
Tischbein,
1842.

*Franciscan
monastery in
Pola, August
Tischbein, 1842*

Nežić pak, navodeći činjenicu da je umro na glasu svetosti, iznosi da je “štovan po svoj pulskoj biskupiji, a u popisu ozdravljenih po njegovu zalogoru nalaze se osobe čak iz Vrsara i Dvograda”.¹⁰ Taj dio članka Nežić zaključuje riječima: “Štovanje bl. Otona još i sada traje, te se sabiru dokumenti za postupak odobrenja kulta od strane Svete Stolice.”¹¹

Istra, koja se diči mnogim znamenitostima, ima čast da je po njezinu tlu hodao *Svetac svega svijeta* sv. Antun Padovanski, sigurno najslavniji odvojak reda što ga je utemeljio *Asiški Siromašak*. Obilazeći između 1227. i 1229. kao poglavar sjevernotalijanske provincije franjevačke samostane na našem tlu, utemeljio je, kako se čini, uz ostale, i samostan u Puli, čiji je jedan od prvih članova bio blaženi Oton. Nije isključeno da je osobno upoznao sv. Antuna.

Grad Pula je, kao i drugi istarski gradovi, mijenjao gospodare, a u Otonovo je vrijeme doživljavao teške trenutke borbe za prevlast između plemićkih pulskih obitelji, kao i osvajačke borbe izvana.

Kada je 1246. Venecija razorila Pulu, tom su prigodom uništeni mnogi pulski spomenici i arhivi tako da nemamo nekih osnovnih podataka o njegovu životu i radu. Oton je, naime, umro pet godina prije.

---

¹⁰ *Leksikon*, str. 300.

¹¹ *Leksikon*, str. 300.

Srećom, imamo pisano svjedočanstvo njegova suvremenika fra Tome iz Pavije, koji je samo četiri godine nakon njegove blažene smrti, 1245. godine, napisao djelo *Dialogus de Vitis Sanctorum Fratrorum Minorum* (Razgovor o životima svetaca male braće) iz kojega crpimo osnovne podatke, ne one kronološke (rođenje, ulazak u samostan, zavjetovanje, ređenje), već ono što je svakako važnije, a to je njegov način života i blaženi prelazak u vječnost.

Nakon što se odrekao svega i sebe samoga, po ugledu na Franju i Antuna, te se predao Kristu, postaje pravi Božji čovjek. Posvećuje se molitvi i razmatranju. Neposredni dodir s Bogom preko molitve i odricanja dovodi ga do bližnjega kojem, gledajući u njemu brata po Kristu, posvećuje svega sebe.

Budući da, kako rekoh, nemamo posebnih podataka o njegovu životu, bila bi šteta samo prepričavati pročitano. Želim stoga, dame i gospodo, citirati nekoliko redaka što ih je napisao blagopokojni skromni redovnik, a priznati znanstvenik, dr. Marin Oreb, franjevac konventualac, u svom životopisu blaženog Otona: "...bogatstvo svoga srca iskazivao je svima, poglavito potrebnima: bijednicima, siromasima, žalosnima, potlačenima, progonjenima i bolesnicima".¹²

Poznavajući ponešto probleme što su ih u Otonovo vrijeme, ali i poslije, proživljavali stanovnici istarskih gradova, za Otona se može reći: *Bi čovjek poslan od Boga, ime mu Oton, ... pravi čovjek u pravom trenutku i u pravo vrijeme.*

Oreb o tome piše: "Politički i društveno Pula je bila podijeljena. Za vlast su se borile dvije stranke, obje u službi tuđinaca, vanjskih gospodara. Jedna je bila za Carevinu, koju je predstavljao akvilejski patrijarh, a druga za Mletačku republiku. Za Veneciju su bili Jonatasi, a za cara Sergijevci. Za korist i napredak svoga mjesta bili su oni, koji su se borili za što veću neovisnost i slobodu pulske komune. Za vlast se vodila podmukla, žučna i nemilosrdna borba. Uz ovu političku rascjepkanost, koja je konačno Pulu dovela do propasti i potpune ovisnosti o Veneciji, ništa manje nije bila žestoka i nemilosrdna borba i napetost između viših i nižih, tj. plemića, posjednika i bogataša, s jedne strane, te običnog puka s druge. Prvi su gramzili za što većim imetkom i posjedima, a ovi su se drugi borili za goli život. Prvima se bl. Oton nije mogao zamjeriti, a još manje kod njih pobuditi zavist, već naprotiv – time što se odrekao svega zemaljskog prihvativši evanđeoske savjete i Franjino siromaštvo – poštovanje, ljubav i primjer.

---

¹² Z. Zlodi, *Blaženi Oton*, str. 17.

Crkva Sv. Franje u Puli, oltar sv.
Franje sa zemnim ostacima bl.
Otona iz Pule.

*The Church of St Francis in Pola,
the altar of St Francis with the
remnants of the blessed Ottone of
Pola*

Druge je pak osvojio upravo time što se snizio na njihov rang i položaj ... na taj način svima pristupačan i drag postao je ujedno pomiriteljem međusobnih nesuglasica i sukoba ...i sve stvarao braćom. Tako je 14. prosinca 1241. ostvario lozinku asiškog Sirotana: Mir i dobro!¹³

Qualis vita, mors est ita! (Kakav život, takva smrt!)

Ova se izreka obistinila i u smrti blaženog Otona.

Živio je pokornički. Trošio se neštediteljski za duhovno i tjelesno dobro braće ljudi. Pretpostavlja se da je rođen početkom XIII. stoljeća. Umro je 1241. godine.

Istrošen radom za bližnjega i pokorničkim životom tjelesno je sve više venuo da bi konačno bolestan i iznemogao legao na svoju slamnatu postelju u svojoj siromašnoj izbici, iz koje se više nije digao

Saznavši za njegovu bolest, ljudi su bili jako tužni i u strahu da ne izgube svoga tješitelja i dobročinitelja, dolazili su se raspitivati o njegovu zdravlju, a neki su ga uspjeli i posjetiti.

¹³ S. Zlođi, *Blaženi Oton*, str. 18.

Prohladnog dana, 14. prosinca 1241. godine sveto je preminuo.

Tužni štovatelji dohrlili su u crkvicu u kojoj je već bilo izloženo pokojnikovo tijelo. Već su ga tada smatrali Božjim čovjekom, što je pokazao i njegov pogreb koji je više bio slavije nego izraz žalosti.

OTONOVA ČUDESA

Rečeni Toma iz Pavije opisao je devet Otonovih čudesa.

Što je čudo? *Čudo je, po definiciji, izvanredan događaj koji nadilazi prirodne sile i običan prirodni red.*¹⁴ Kako smo već rekli, biskup Nežić navodi da je bl. Oton štovan po svojoj pulskoj biskupiji, ali i šire.

Toma iz Pavije opisuje pet čudesa koja su se dogodila osobama iz Pule, za dva slučaja ne navodi mjesto (vjerojatno također Pula), a navodi jedno čudo na osobi iz Pule i na jednoj iz Dvigrada.

1. Petar iz Pule imao je veliku izraslinu u grlu. Videći da mu nitko ne može pomoći, pomoli se bl. Otonu koji mu se ukaza, rukom mu blago prijede preko lica i reče: "Ne boj se, bit ćeš oslobođen od bolesti."
2. Mlada plemkinja Kemota iz Pule imala je skućeno bedro te nije mogla hodati. Ozdravila je na blaženikovu grobu.
3. Martin, sin Maze iz Pule, teško bolestan, od polovice tijela naniže iskrivljen i uzet, nakon više pohoda blaženikovu grobu i žarkih molitava iznenada ozdravi.
4. Neki dječak, sin Marka, zidara iz Pule, imao iskrivljena i iznakažena usta sve do ušiju. Moleći se na blaženikovu grobu iznenada ozdravi.
5. Avinanta, žena Alekseja iz Pule, zanižem i dugo vremena nije mogla govoriti. Na blaženikovu grobu ponovno zadobi dar govora.
6. Ivan, prior crkve u Vrsaru, imao je osušenu i savinutu ruku. Na grobu blaženikovu zadobi ozdravljenje.
7. Neki Aliot iz Dvigrada imao je iznakaženu i iskrivljenu nogu. Mogao je hodati samo na štakama. Ozdravi na blaženikovu grobu.
8. Slijepa djevojka po imenu Marija zadobi vid na blaženikovu grobu.
9. Isto se dogodilo i s jednim slijepim dječakom.¹⁵

---

¹⁴ Dr. O. Jeronim Šetka, *Hrvatska kršćanska terminologija*, II. izmijenjeno, popravljeno i upotpunjeno izdanje, Reprint, Split, 1976., str. 60.

¹⁵ S. ZLODI, *Blaženi Oton*, str. 21-23.

O. Fortunat Huber u svom poznatom djelu *Monologium Magnum Seraphici Patriarchae Francisci* (Veliki monolog serafskog patrijarha Franje) iznosi mnoga čudesa koja nisu navedena kod Tome, imajući vjerojatno poseban, nama nepoznat izvor.

Ovaj pisac zaključuje: “Bog je potvrdio svetost svoga sluge mnogim čudesima koja su se zbila i za života i po smrti Blaženika.”¹⁶

Zanimljivo je da se spominju samo dva čuda u vezi sa sljepoćom, a Bl. Oton je upravo poznat po ozdravljenju od sljepoće.

ZAKLJUČAK

Završavam riječima pok. Oreba, koje posebno priliče 800. obljetnici franjevačkog reda: “Divan doista blaženik, koji je tako vjerno pošao putem svojih uzora i suvremenika sv. Franje Asiškog i sv. Antuna Padovanskog. I njihov duh svetosti presadio na ovo naše tlo, a i svojom svetošću postao uzorom mnogih naših sljedbenika Franje i Antuna, koji će se zato i sami posvetiti, svetošću proslaviti Boga i franjevački red na ovim našim prostorima, učiniti toliko dobra našem narodu. Hvala ti, bl. Otone, u prvom redu za toliku tvoju svetost, a onda i sva dobročinstva koja si upravo po njoj učinio svojoj redovničkoj subraći i cijelom Božjem narodu!”¹⁷

Ne čini li vam se da je ovim riječima oslikan rad Franjinih sinova na našim prostorima?!

SAŽETAK

Slijedom sačuvane predaje i literaturnih izvora, poglavito knjižice O. Zvonka Zlodija Blaženi Oton iz Pule, u prikazu se za ovu prigodu podsjeća na osnovne hagiografske podatke o istarskom karizmatiku, franjevcu Otonu iz Pule, koji je kao jedan od prvih sljedbenika sv. Franje Asiškog stigao u Istru. Uz oskudne izvore o njegovu podrijetlu i životu, pouzdano znamo da je živio u prvoj polovici XIII. stoljeća u Puli gdje je i umro te pokopan u tamošnjoj crkvi Sv. Franje. Predaja mu, osim “slave po izvanrednoj dobroti i savršenoj kreposti” pripisuje i četnaest čudesnih ozdravljenja koja se poslije potanko opisuju u djelima nekoliko crkvenih kroničara. Premda nije službeno proglašen blaženim, Crkva je njegovo štovanje odobrila.

Ključne riječi: povijest Crkve, XIII. stoljeće, franjevci, karizmatici, Oton iz Pule, Istra

¹⁶ S. ZLODI, *Blaženi Oton*, str. 23.

¹⁷ S. ZLODI, *Blaženi Oton*, str. 19.